

Akademie výtvarných umění v Praze

Studijní program Volné umění

Ateliér malířství II.

Diplomová práce

Nevermore

Nevermore

Vypracovala : BcA. Laura Trenčanská

Vedoucí diplomové práce : doc. Vladimír Skrepl

Oponent diplomové práce : MgA. Michal Pěchouček

Akademický rok 2020/2021

Ve své diplomové práci s názvem *Nevermore* volně navazuji na svou předchozí autorskou videoesej *Třpyt!*, v níž organicky kombinuji natočený materiál s textovou složkou. Spíš než držení se nějakých konkrétních témat či konceptuálních postupů mě zajímá nepřeložitelnost významů, symbolů, slovních her nebo vizuálních či poslechových vjemů. Snažím se zachytit konkrétní náladu, která se táhne celou instalací. V prvotní fázi mé diplomové práce jsem vytvářela souvislý lyrický text. Přemýšlím nad ním jako nad materiálem, jenž následně do instalace vnáším. V posledním roce jsem se začala zabývat kresbou a malbou – s tímto médiem pracuji jako s jakýmsi záznamem z cesty – do které mě vtahuje příběh, který píšu kontinuálně s přípravou instalace. Text *Nevermore* je psychedelický metachaos, který proměňuji a variuji – ve vteřině se dokáže změnit celá scénérie příběhu. Opačně pracuji s pastelovou kresbou nebo kresbou tužkou, kde neilustruji scénérii příběhu, ale text zaznamenávám abstraktně, vytvářím plochy, bojuji se šmouhou mlhovou, kterou táhnu, zvětšuji, zmenšuji, vytahuji z ní detaily (kytky, kousek nohy, hvězdy, mušle) - podobně jako při modulování slova, jež volně lyricky natahuji, zlidšťuji, pracuji s ním slangově i složitě. V poslední době mě začala zajímat jakási retro estetika ve vztahu k textům a kresbám, které vytvářím – texty až hypnoticky odříkávám do analogového diktafonu, který se objevuje ve videu. Inspiruje mě estetika i výrazové prostředky 20. století – z historie literatury je pro mě inspirací italský spisovatel Italo Calvino – jeho sci-fi magické světy v knize "*Vesmírné grotesky*", dokonalé popisy neexistujících měst v knize "*Neviditelná města*" a v práci s jazykem a komponováním vlastních myšlenek je pro mě inspirací kniha "*Americké přednášky*", kde v jednotlivých esejích Calvino předvádí svůj boj s jazykem: "lehkost vyjádření závažnosti, rychlost při popisu stálosti, přesnost pomocí nepřesnosti jazyka, viditelnost toho, co nelze uvidět, mnohost jednoho a soudržnost, která chybí"¹. Tvůrčím vnuknutím byla pro mě také poetika odporu a fiktivně (auto)biografický způsob psaní Thomase Bernharda.² Text *Nevermore* odkazuje k jednomu z nejznámějších textů teorie literatury - Filozofii básnické

skladby od Edgara Allana Poea ³, v níž rozebírá do nejmenších detailů svůj nejslavnější text a pravděpodobně jednu z nejslavnějších básní vůbec – báseň Havran. S takovým druhem "potenciálních kliše" pracuji vědomě – snad až sentimentálně postmoderně. Při psaní textů automaticky přemýšlím nad vizuálem, s kterým bych mohla dál manipulovat. Snažím se propojit obrazový a textový materiál dohromady a je to pro mě nerozlučitelný postup, se kterým mě stále baví experimentovat. Samotná instalace pozůstávající ze zaoblené konstrukce a ní promítnuté naddimenzované projekce vytváří pro diváka imerzivní zážitek kopírováním rádiusu, který dotváří efekt rybího oka ve videu. 70.vintage halucinogenní hudba z kytary Jaguar v barvě surf green pluje podivně prostorem a najednou přes díru ze skla slyšíte hlas a jeho kousavý tón vyslovuje cizí slovo *Nevermore*. Z videa, které jsem natáčela na GoPro kameru, se táhne sada slov, poezie v próze s delay efektem, který do instalace vnáší nelidský, pohádkový feeling. Video se odehrává na pláži, na níž postava odříkává do analogového diktafonu nalezená zaklínadla, souvislý text nalezený ve vzkazu v lahvi, připomínající dětskou hru, amatérský film či found footage záběry. V diplomové práci jsem sama interpretem svých textů místo profesionálních herců, s nimiž jsem pracovala ve svých starších videoprojektech Fatamorgana a Třpyt!. Výsledek videa *Nevermore* je videoperformance, což je pro mě virtuální turistika, v níž jsem průvodcem kolektivní halucinace- psychická kontaminace mysli – jev, který vychází z francouzského psychologického termínu Folie a' deux. Je to také vzpomínka či vnoření do nevědomí. Má práce navazuje na současný umělecký diskurs, v němž nepřevládá jeden umělecký styl, ale roztríštěnost různých přístupů. Obdobně s textem a videem pracují někteří umělci/umělkyně z mé generace: Johana Novotná, Elena Pecenová, Nela Bártová, David Helán, v zahraničí třeba Ed Atkins. Rovněž je pro mě inspirací postinternetový zběsilý svět Jona Rafmana. "K poetickému jazyku se neuchyluji jenom básníci a výtvarní umělci - ale také spekulativní teoretici, designéři, 3D animátoři (BCAA system). Lyrický svět je propojený se světem digitálním v

podobě face filtrů, práce s avatary, hyperrealitou, se světem lifestreamu".⁴ V mých videích došlo na Akademii výtvarných umění k proměně - od vytváření dlouhých narativních pseudo-dokumentů, jimž jsem se věnovala na Fakultě výtvarných umění v Brně, po intimnější práci s loutkami z plastelíny a různých látek v DIY estetice a vystřihování anglických textů, které vycházejí z rapové kultury, až po psaní krátkých českých lyrických textů, jež vkládám do zacykleného natočeného videomateriálu bez začátku a konce. Zajímavější je pro mě hledání nových postupů v tvorbě, než opakování již jednou použité metody, což se projevilo i při vytváření mé diplomové práce, v níž došlo k postupné výrazné redukci. Práci jsem se vzhledem k prostoru a ohraničení významového rámce rozhodla zredukovat na videoinstalaci, jež vytváří samostatný kompaktní celek.

Použitá literatura a inspirace k textům

1. CALVINO, Italo. Americké přednášky, PROSTOR, 1999
2. BERNHARD, Thomas. Chůze, PROSTOR, 2005
3. POE, Edgar Allan. Raven, New York Evening Mirror, 1845. Filozofie básnické skladby, Mladá fronta, 1959
4. SVOBODA, Luboš. TVAR, 2020. Dostupné z : <https://itvar.cz/mlada-poezie-zije-ve-skvele-dobe-jedu-v-dzipu-jako-ve-lvu>